

Var inte rädd för lidande!

Förföljelsen av kristna i världen har på senare år ökat påtagligt. Det gäller inte minst för de kristna i Mellanöstern. Den saken har inte alltid fått någon större uppmärksamhet i svenska media. Men förföljelser och lidande har alltid följt med evangeliets förkunnelse. När nu budskapet om sådan förföljelse kommer oss nära, behöver vi lyssna till Jesu egna ord av tröst och mod till de sina. Petter Kollbergs föredrag på ELM Syds sommarmöte 2015 i ämnet återges här i lätt redigerat skick.

”Skriv till församlingens ängel i Smyrna: Så säger den förste och den siste, han som var död och har fått liv igen: Jag känner ditt lidande och din fattigdom, men du är rik. Jag vet hur du hånas av dem som kallar sig judar men inte är annat än en Satans synagoga. Var inte rädd för vad du kommer att få lida. Se, djävulen skall kasta några av er i fängelse för att ni skall sättas på prov, och under tio dagar kommer ni att få utstå lidanden. Var trogen intill döden, så skall jag ge dig livets krona. Den som har öron må höra vad Anden säger till församlingarna. Den som segrar skall inte skadas av den andra döden” (Upp. 2:8–11).

IBLAND ÄR BIBELORDET aktuellt på ett skakande sätt. Raderna ovan är riktade till en församling i västra Turkiet. När vi i dag tänker på de kristnas situation i Mellanöstern kan vi inte bli något annat än beklämda. Vi

kan tänka på de kristnas situation i Irak, där landet nästan har tömts på kristna de senaste årtiondena. Vi kan tänka på Egypten, där den kristna minoriteten kopter är mycket hårt trängd. Det finns en stark press att konvertera till annan tro, kyrkobyggnaderna tas ifrån den koptiska kyrkan och kristna förföljs på olika sätt. Och vi kan tänka på situationen i Syrien, i kaosets och krigets område, som är en plats där kristna ofta är de som råkar mest illa ut i striderna.

De kristna i Mellanöstern har levt under ett stillsamt förtryck under flera hundra år. Under de senaste årtiondena har våldet eskalerat och nu i sommar (2014) har situationen blivit akut. I staden Nineve, som också heter Mosul, i norra Irak, har det funnits kristna sedan 400-talet. Enligt oberoende uppgifter är den första söndagen i juli den första söndagen på 1 600 år som det inte firades en kristen gudstjänst i Nineve. Det beror inte på sekularisering och långsam sordöd bland de kristna, utan det beror på lidanden och förföljelser. Deras smärta är också vår smärta eftersom de som lever där – och kommer hit som flyktingar – är systrar och bröder i tron. Det är vår angelägenhet att lyfta upp deras situation och hjälpa dem på det sätt som vi kan.

Jesus har något att säga i en sådan situation. Han har något att säga till dem som lider i Mellanöstern. Han har ord och ett budskap till dem, de ord och det budskap som vi läste här nyss. Jesus har något att säga till oss som befinner oss på en trygg plats i norra Europa i Skandinavien. Vi som har en situation som är så annorlunda än vad det är för kopter, assyrier eller maroniter. Han har något att säga till alla som vill lyssna, alla som låter bli att stänga av. Han säger: "Du som har öron, hör vad Anden säger." Vi är kallade att lyssna till vad han har att säga. Den som talar är Jesus. Han presenteras på två olika sätt. Han presenteras som den förste och den siste och som den som var död men har fått liv igen.

Jesus är den förste och den siste, Alfa och Omega, det var ett vanligt sätt att presentera Jesus på. Han var den förste på det sättet att han var med när beslutet fattades att tillvaron skulle skapas och bli till. Jesus är Guds Son och en del av treenigheten. Han fanns före allt och alla. Han äger evigt liv. Han är också den siste eftersom han är den som fått uppdraget att döma. Han är den som har fått möjligheten att säga det sista ordet, domaren över levande och döda. Han är den förste och den siste, mycket stor, mycket upphöjd och mycket betydelsefull. Han kan tala ord som förändrar verkligheten. Det var med sitt ord som han skapade och det är med sitt ord som han kommer att döma världen.

Det sägs också att han var den som var död men som fått liv igen. Jesus led verkligt. Han torterades ihjäl. Han är den som har genomlidit allt vad de kristna i Smyrna fick genomlida. Han har upplevt vad de kristna i Mellanöstern får lida i dag – liksom

allt vad du och jag kan få gå igenom. Allt det har han varit med om. Han vet hur det känns, han förstår vilka tankar som väcks i en plågad kropp. Han känner lidandet inifrån. Han är den som var död, men som fick liv igen. Han är den som inte bara har smakat döden utan han är den som också har makt över döden. Han kan besegra döden och han har gjort det. Han kan ge liv – evigt liv. Det liv som församlingens fiender traktade efter, det var det jordiska livet, det biologiska livet i kroppen. Men det eviga livet råder Jesus över. Det är Jesus som talar och hans ord har en oerhörd tyngd. Det är mer värt att lyssna till än någon människas.

Det är Jesus som talar, men vad är det han säger? Vad har han för budskap att komma med i dag? Det Jesus vill säga och förmedla är tröst och mod. Han vet hur de kristna i Smyrna har det. Han vet hur de blir tråkasserade i den staden. Smyrna var en rik hamnstad, människor hade det bra. Det var lätt att tjäna pengar, där fanns ett stort tempel, dit människor sökte sig för att tillbe gudinnan Athena eller Afrodite. I den här miljön som präglades av njutningslystnad och främmande tro riktades udden mot de kristna. De var mycket illa sedda för att de ansågs vara asketiska och för att de vägrade tillbe de gudar som de andra tillbad. Därför blev de förföljda. Det vi har läst om i bibeltexten är faktiskt bara början av vad församlingen i Smyrna skulle komma att få lida. Den mest kände martyren under det andra århundradet var Polykarpos. Han var aposteln Johannes lärjunge och lämnade efter sig skrifter, som finns bevarade in i vår tid. Han blev vid hög ålder avrättad, bränd på bål för att han var kristen. Han var då mer än 85 år gammal.

Så Uppenbarelseboken föregriper inte bara lidandet i det här området i vår tid utan ett lidande för församlingen under årtiondena närmaste efter det att boken skrevs. Jesus visste vad de kristna i Smyrna utsattes för och vad som väntade dem, vad som skulle komma. Så är det för oss också. Jesus vet hur du och jag har det. Han känner din situation lika bra som du själv. Han kan analysera den bättre än du eller någon terapeut kan. Han har mycket ingående kännedom om vad som rör sig runt omkring dig och i dig. Han vet hur *alla* människor har det. Och så talar han utifrån den kunskap som han har. Han som är allvetande och har förmåga att inhämta sådant som ingen människa kan förstå eller inse. Och så vill han förmedla hopp och tröst.

Jesus talar om olika lidanden som församlingen fick uthärda i Smyrna. Han talar om fyra saker: fattigdom, hån, fängelse och dödshot. Det var vad Smyrnaförsamlingen fick utstå. Det var det som deras lidande bestod i huvudsakligen. De var fattiga för att de var utestängda från den blomstrande ekonomin. De hånades av människor för att deras tro ansågs löjlig eller motsägelsefull eller på annat sätt underlägsen. De sattes i fängelse utan att det fanns grund för det, utan att de hade gjort något brottsligt eller ont. Och så hotade man dem till livet och vissa av dem dräpte man ovedersägligen. Så såg det ut för Smyrnaförsamlingen. För de kristna i Mellanöstern ser det ut på liknande sätt i våra dagar.

Men om vi jämför med vår egen situation i dag finns stora skillnader. Våra möjligheter att tjäna pengar är ungefär likadana som andra människors nu för tiden. Det händer att kristna hånas i vårt land. Det sker, men

vi behöver knappast räkna med att hamna i fängelse. Det kan inträffa att dödshot framförs men jag tror att det är ganska få läsare som har blivit hotade till livet för att vederbörande är kristen. Som Guds folk i Sverige har vi mycket att vara tacksamma över. Vi har religionsfrihet och mötesfrihet. Vi kan kalla människor till möte. Det finns rättigheter för minoriteter, så även om vi är en liten grupp i samhället så kan vi inte behandlas hur som helst. Det är en lång historisk kamp som har lett hit och resultatet av den är något att vara stolt och glad över och något värt att försvara. Jag tänker på rätten att få tro, rätten att få samlas, rätten till samvetsfrihet och annat.

Det vi får utstå i vår tid och i vårt samhälle är kanske att människor är oförstående, att vi upplevs udda och konstiga och att det finns fördomar mot kristen tro. Vi får utstå att ha låg status. Det är inte så att man kan skriva på sitt CV att man är predikant och så får man omedelbart jobb. Att vara klassiskt kristen är i de flesta sammanhang ingen merit. Det är något som snarare kostar i status än ökar status. Men det får vi ta. Så får det vara. Det är ett lågt pris att betala om vi jämför med vad andra kristna får utstå. Vi kan råka ut för förtal därför att det finns en grupp människor som tycker mycket illa om den kristna tron och om Jesus. Och det får vi kanske vara beredda på i ökande grad. Att motståndet blir allt mer artikulert, att vi förtalas och att vi hängs ut i media. Bara i vår och i sommar (2014) har vi sett exempel på kristna systrar och bröder som råkat ganska illa ut. Som Guds folk finns det ett lidande också för oss i Sverige. Men i jämförelse med många andra, ska vi nog snarast vara glada och tacksamma över vår situation.

*Församlingens ängel fick inte beskedet att de
kristna skulle se till att bete sig så smart och
smidigt som möjligt för att slippa lida.*

*Har jag på ett oriktigt sätt – genom kompromisser
och annat – dragit mig undan och smitit från det
lidande som var mitt?*

Ser vi inom vår grupp finns stor skillnad mellan människor. Många av oss har det väldigt bra, och tacksamhet och glädje och åtföljande offervilja borde märkas på långt håll. Men så finns det också de ibland oss som lider mycket, också i vårt land och i vår tid. Människor blir sjuka, lever med handikapp under hela livet. Depression, ångest och psykos är en verklighet som även kristna får smaka på. Oförklarlig smärta, tillstånd som inte har något namn och lidanden som andra inte förstår sig på är vissa kristnas lott. Detsamma gäller missbruk och problem som följer i dess spår, ofrivillig barnlöshet, problem i äktenskap och skilsmässa. Fatigdom finns i vårt samhälle – också bland kristna. Mobbing råkar ganska många – inte minst unga – ut för. En stängd arbetsmarknad, svårigheter att hitta in i och vidmakthålla varaktiga relationer. Listan kan göras lång.

Och det är inte så att det är rättvist, att alla drabbas lite grand. Utan på något sätt verkar det vara så, att vissa drabbas alldeles orimligt hårt medan vissa av oss slipper undan nästan helt. Varje tid och varje situation har sitt lidande för den kristne och för de kristna. Det är en del i allt liv på jorden i väntan på den segrande Kristus återkomst.

Och lidandet är inte något som vi ska dra oss undan. Församlingens ängel fick inte beskedet att de kristna skulle se till att bete sig så smart och smidigt som möjligt för att slippa lida. Nej, lidandet får tas emot när det kommer. Kanske skulle du och jag, som har det ganska bra och är friska och har bröd på bordet och ordning i livet, ställa oss den frågan: Har jag det så bra för att vi har navigerat bort från det lidande i livet som faktiskt var vårt? Har jag på ett oriktigt sätt – genom kompromisser och annat – dragit mig undan och smitit från det lidande som var mitt?

Vi kan inte dra oss undan det svåra, och vi ska inte dra oss undan. Vi ska vara trogna i vår tjänst. Är det så att ett lidande beskärs oss så får vi ta emot det på samma sätt som vi tar emot det goda i livet. Vi får hämta kraft hos Jesus att uthärda och att vara trogna. Vi ska inte heller dra oss undan dem som lider. Det är lätt hänt, tror jag, särskilt bland oss i en kyrka och kristenhet som präglas av välstånd. Det är inte ovanligt att människor i vår tid och i vårt land och i vår del av kristenheten som har svåra problem drar sig för att gå till kyrkan. De drar sig för att dela gemenskapen med de kristna, därför att det är lite svårt att inte vara så där lyckad och

*Det är
tyvärr inte
ovanligt att
människor
som får
lida mycket
också blir
bittra.*

ha ordning i sitt liv. När många andra har tydliga tecken på välstånd och framgång att visa upp, är det smärtsamt att jag har det mycket svårt.

Låt oss därför omsluta alla som får lida mycket med en särskild kärlek. Det är alltid mycket lättare att prata med den i kyrkbänken som har skaffat ny bil och fråga hur den går, och att vända sig bort från den som får cellgiftsbehandling och fråga hur den går. Vi ska inte dra oss undan dem som lider. Vi ska inte vara sådana att vi undviker de människor som har stora bördor att bära på. Tvärtom säger ju Paulus: "Bär varandras bördor", och det börjar nästan alltid med att man talar och delar. "Hur är det?" "Hur har du det?"

Och så ett ord till dig som lider, som har det mycket svårt, och som tycker att dina medkristna har alltför lite kärlek och plats för dig och dina problem: Du är en viktig person i Guds församling. I en kyrka som riskerar att bli ett reservat för lyckade och framgångsrika är du viktig. Du har en viktig uppgift och du behöver inta den plats som Jesus ger dig i församlingen. Det handlar inte bara om att du ska få hjälp med dina problem, för det kan faktiskt hända bland Guds folk. Det kan finnas någon som är förståndig och klok och kan ge ett ord till dig som gör att du klarar din vecka bättre, eller som kan hjälpa dig att bära en börda. Det handlar också om att Jesus ska få en möjlighet att manifestera sina möjligheter, sin makt och sin kraft. Genom att du som har problem och svårigheter finns med så kan Jesus bli stor och tydlig på ett helt annat sätt än bland dem som för tillfället är lyckade och framgångsrika.

Vi ska också säga något om lidandet som väg till bitterhet respektive mognad. När det gäller Guds goda gåvor så kan vi ta emot

dem på olika sätt. Vi kan ta emot dem och bli bortskämda och otacksamma. Det sker tyvärr ofta. Vi tar gåvan men glömmer givaren. Det är ju inte så Gud tänker om sina gåvor. Han vill ge sina gåvor för att vi ska förstå att han är god, för att vi ska förstå att källan är ännu bättre än bäcken. När det gäller livets bittra inblandning – lidande, prövning och svårigheter – så är det på samma sätt. Lidandet kan leda både till bitterhet och till mognad. Det är tyvärr inte ovanligt att människor som får lida mycket också blir bittra. Det är inte alls svårt att förstå, det är inte så att vi direkt måste stämpla dem som misslyckade. Det är tragiskt och det gör de tunga bördorna ännu svårare att bära. Men det är begripligt och vi som står bredvid får ta på oss ett stort mått av ödmjukhet.

Men lidande kan leda till något annat än bitterhet. Det kan leda till mognad och fördjupad kärlek till Jesus. Församlingen i Smyrna är den enda församlingen som finns kvar idag. Det är värt att tänka på. Smyrna heter idag Izmir och är en större turkisk stad. På den platsen har det funnits kristna, är man nästan helt säker på, ända sedan församlingen i Smyrna grundades. De andra sex församlingarna som fick sändebrev är utraderade. Flera fanns kvar mycket länge men ingen annan är kvar i vår tid. Vad är det som gör att församlingen i Smyrna uthärdade trots att den var fattig, trots att den hade oddsen emot sig? Kanske är det så, att de lyckades ta emot det som Jesus hade att ge av nåd och kraft. Det är det som bygger den kristna gemenskapen och kyrkan. De valde att inte gå bitterhetens väg. De tänkte inte på sig själva som den siste mohikanen utan förblev troget vid det som Johannes hade

undervisat, den undervisning som gick tillbaka på Jesus. Så får vi vara på vår vakt mot bitterheten när vi drabbas av lidande. Vi får be om växt och mognad mitt i det svåra, mitt i problemen och mitt i det jobbiga. Det kan ge stor frukt – långt bortom vårt eget livs horisont. Ingen kristen i församlingen i Smyrna är i dag ihågkommen, men själva församlingen finns fortfarande kvar.

Då ska vi avsluta genom att ställa en fråga: Hur kan vi uthärda när det är som svårast och jobbigast? Det första som ska sägas är att Jesus talar till sitt folk, sin församling. Han vänder sig inte till dem som lider som enskilda individer utan han vänder sig till sin församling. Det gör Jesus därför att han älskar sin församling, inte bara den världsvida kyrkan – hela den stora abstrakta rörelsen – utan den konkreta gruppen av människor där på platsen i Smyrna. Det är bland Guds folk överlevnadsmöjligheterna finns. Därför behöver du vara med i en lokal kristen gemenskap. Annars är det stor risk att lidandet i ditt liv leder till bitterhet i stället för till mognad.

Det andra vi ska säga är att vi kan uthärda därför att Jesus talar om att det handlar om en begränsad tid. Tio dagar säger han. Vad det betyder vet jag inte. Ofta är det så i Bibeln att det som verkar vara exakta mått är symboler för något. Poängen är att det rör sig om en avgränsad tid. Lidandet har ett slut; det ska inte vara för evigt. Jesus säger till församlingen: "Du är rik." Först säger han att de är fattiga sen säger han: "Du är rik." Fattiga var de, de hade säkert svårt att försörja sig, de hade inte mycket att glädja sig åt i sin församling. De fick utstå prövningar, lidanden och elände. Men de var ändå rika.

Vilka rikedomar var det de hade att leva av? Först och främst var det frälsningens och försoningens gåva. De levde under människors vrede, men de levde *inte* under Guds vrede. De levde med en Far i himlen som ville dem väl och som älskade dem. De hade fått del av den Helige Ande och det gör stor skillnad. Anden, Hjälparen, kan gå med varje dag och styrka, upprätta, glädja och ge mod och kraft. De hade Bibelns ord, apostlarnas undervisning. De hade dopet, nattvarden och bönen. Så de var ju rika i alla fall. Och ytterligare rikedom väntar – livets krona att tas emot ur Jesu hand. Det hade de att se fram emot. De skulle inte skadas av den andra döden, står det i vers 11. Det som de led av var den första döden. Den första döden är den som allt levande en dag får erfara, att det biologiska livet tar slut. Det är dödsprocesserna som gör att de lider – av sjukdom, misshandel och död. Men den andra döden, som handlar om evigheten, den eviga döden, slapp de att drabbas av. Människor kunde plåga livet ur deras kroppar men i den andra dödens våld kunde ingen i Smyrna överlämna dem. Att följa Jesus och att segra med honom gör att vi undgår den andra döden och dess följder. Låt oss därför blicka framåt, det är bara så vi kan uthärda!

Petter Kollberg

Predikant, Örkelljunga